

بنگاه‌های کوچک از رشد اقتصادی جا ماندند

با پیش‌بینی کاهش سهم نفت از نرخ رشد اقتصادی در سال ۹۶، انتظار می‌رود بار اصلی نرخ رشد اقتصادی سال ۹۶ کشور بر دوش بخش صنعت باشد...

علی ابراهیمی: با پیش‌بینی کاهش سهم نفت از نرخ رشد اقتصادی در سال ۹۶، انتظار می‌رود بار اصلی نرخ رشد اقتصادی سال ۹۶ کشور بر دوش بخش صنعت باشد، بخشی که در سال گذشته نیز رشد نیم بند خود را مدیون رشد تولید در واحدهای بزرگ غالباً دولتی و نیمه دولتی بوده است اما بنگاه‌های کوچک و متوسط به‌عنوان ارکان اصلی تولید حال و روز چندان خوشی ندارند.

آخرین آمارهای بانک مرکزی از وضعیت اقتصاد کشور طی ۹ ماهه سال گذشته حاکی از آن است که به‌رغم رشد اقتصادی ۱۱.۶ درصدی کشور، سهم گروه صنایع و معادن از این رشد ۰.۳ درصد و رشد اقتصادی بدون نفت فقط ۱.۹ درصد بوده است.

ولیدالله سیف، رئیس‌کل بانک مرکزی نیز در واپسین روزهای سال گذشته اعلام کرد، در شرایطی که رشد ۸ درصدی اقتصاد هدفگذاری شده، تلاش می‌شود که ۷ درصد رشد برای سال ۹۵ تحقق یابد.

آمار بانک مرکزی حاکی از آن است که طی ۹ ماهه سال گذشته در زیر بخش گروه صنایع و معادن نیز بخش صنعت رشد ۵.۸ درصدی را تجربه کرده است. آمارهای وزارت صنعت از وضعیت تولید کالاهای منتخب صنعتی طی ۹ ماهه سال گذشته نشان می‌دهد که بیشترین تأثیر مثبت بر رشد زیر بخش صنعت در سال ۹۵ ناشی از بهبود شرایط و افزایش تولید بنگاه‌های بزرگ اغلب دولتی مانند شرکت‌های فولادی، سیمان، پتروشیمی و سایر صنایع خودروسازی کشور بوده و سیاست‌های دولت برای تحریک بخشی و رونق بنگاه‌های کوچک و متوسط از طریق پرداخت تسهیلات ۱۶ هزار میلیارد تومانی قادر به بهبود وضعیت و افزایش تولید در این بنگاه‌ها نبوده است.

موضوعی که میزان اثر بخشی تسهیلات پرداختی به این بنگاه‌ها را با تردیدهای بسیاری مواجه کرده است، با وجود این امسال نیز دولت پرداخت این میزان تسهیلات به بنگاه‌های کوچک و متوسط با قید تازه پیشرفت فیزیکی ۴۰ به جای ۶۰ درصد سال گذشته را در دستور کار قرار داده است.

چرخ لنگ بنگاه‌های کوچک و متوسط

پرداخت تسهیلات رویکردی است که سال گذشته دولت با تخصیص ۱۶ هزار میلیارد تومان اعتبار به ۷۵۰۰ بنگاه کوچک و متوسط صنعتی و کشاورزی و طرح‌های فیزیکی ۶۰ درصد به بالا هدفگذاری کرد و بنابر آخرین آمارهای اعلام شده از سوی رئیس‌کل بانک مرکزی در سال ۹۵ میزان پرداخت این تسهیلات از ۱۷ هزار میلیارد تومان و تعداد بنگاه‌های دریافت‌کننده تسهیلات مذکور ۲۴ هزار بنگاه بوده است. اما تسهیلات پرداختی تا چه حد قادر به رفع مشکلات این بنگاه‌ها و افزایش سهم آنها از افزایش تولید زیر گروه صنایع و معادن و در نهایت رشد اقتصادی کشور بوده است؟

علاوه بر تنگناهای کم و کیف ثبت نام، تخصیص و نحوه پرداخت این تسهیلات به بنگاه‌های کوچک و متوسطی که موفق به پشت سر گذاشتن مراحل مختلف تسهیلات مذکور شدند، هنوز هیچ گزارش رسمی مبتنی بر انجام کار مطالعاتی و کارشناسی از وضعیت این بنگاه‌ها در مورد میزان اثر بخشی تسهیلات مذکور در بهبود شرایط تولید در بنگاه‌های کوچک و متوسط منتشر نشده است.

این در حالی است که در سالی که اقتصاد مقاومتی؛ تولید - اشتغال نام گرفته و بار اصلی رشد اقتصادی کشور بر دوش بخش صنعت خواهد بود اما مشخص نیست با وضعیت کنونی بنگاه‌های کوچک و متوسط به‌عنوان ارکان اصلی رشد تولید محصولات صنعتی، این بخش تا چه حد قادر خواهد بود تا جایگزین بخش نفت در رشد اقتصادی کشور شود چرا که هنوز هم ظرفیت‌های خالی بالا، کمبود نقدینگی، هزینه تمام‌شده بالایی تولید، موانع تولید صادرات محور و رکود بازار معضل اصلی تولید نه‌بنا در بنگاه‌های کوچک و متوسط بلکه در واحدهای بزرگ صنعتی است و با این شرایط نمی‌توان انتظار رشد اقتصادی کشور از طریق افزایش تولید

و صادرات زیر‌گروه صنایع و معادن را داشت.

ضرورت تحريك تقاضاي مؤثر

رئيس کمیسیون صنایع اتاق ایران در مورد پیش شرط‌هاي بازگشت رونق و افزایش تولید در بنگاه‌هاي کوچک و متوسط به خبرنگار ما اعلام کرد که بخش صنعت برای جایگزینی نفت در رشد اقتصادی امکان تولید بیشتر را دارد اما واقعیت آن است که هنوز هم در تحريك تقاضاي مؤثر‌هاي تولید داخل توفیقي نداشته‌ایم.

به گفته ابوالفضل روغنی، گرچه پرداخت تسهیلات تولید به واحدهاي کوچک و متوسط اقدامي مثبت است اما این شرط به تنهایی برای بهبود وضعیت و رشد تولید محصولات صنعتي کافی نیست و پرداخت تسهیلات ثمربخش با نرخ و شرایط تخصیص مناسب نیز تنها هنگامی مي‌تواند منجر به رشد تولیدات صنعتي به‌ویژه در بنگاه‌هاي کوچک و متوسط شود که ضمن جلوگیری از واردات بي‌رویه و قاچاق در بخش تقاضاي خرید کالاهاي صنعتي تولید شده نیز تحركي صورت گیرد.

اما محدود اقدامات انجام شده برای تحريك تقاضاي مؤثر در بازار طی سال 95، راه به جایی نبرد و کارت‌هاي اعتباري خرید کالاي ایرانی سرنوشتي جز شکست نداشت. به گفته وي علاوه بر عوامل داخلي، حتي در دوران پسا برجام نیز رشد امسال تولیدات صنعتي در گروهبود مبادلات تجاري با سایر کشورها و تعامل تولیدکنندگان با شرکاي خارجي خواهد بود. اگر این تعامل شکل گیرد شاهد تحريك تقاضا در بازار داخلي و رشد تولید و صادرات کالاهاي صنعتي خواهيم بود.